

Kas izpētīts un novērtēts Mergupē

Kaspars Abersons

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts “BIOR”

Eiropas Savienības LIFE programmas Integrētais projekts

“Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ieviešana laba virszemes ūdens stāvokļa sasniegšanai”

MERGUPE

Viena no Lielās Juglas satekupēm

Garums: ~65 km

Sateces baseina platība: ~75 km²

Lielākā pieteka: Zaube

Prioritārie lašveidīgo zivju ūdeņi

Ceļotājzivīm nav pieejama

Četri aizsprosti ir arī pašā Mergupē

Trīs vispāratzītas metodes

Upes hidromorfoloģiskā kvalitāte un raksturlielumi:

- Standarta (Britu) *River Habitat Survey* jeb RHS

Piemērotība forelēm un citām jutīgām sugām

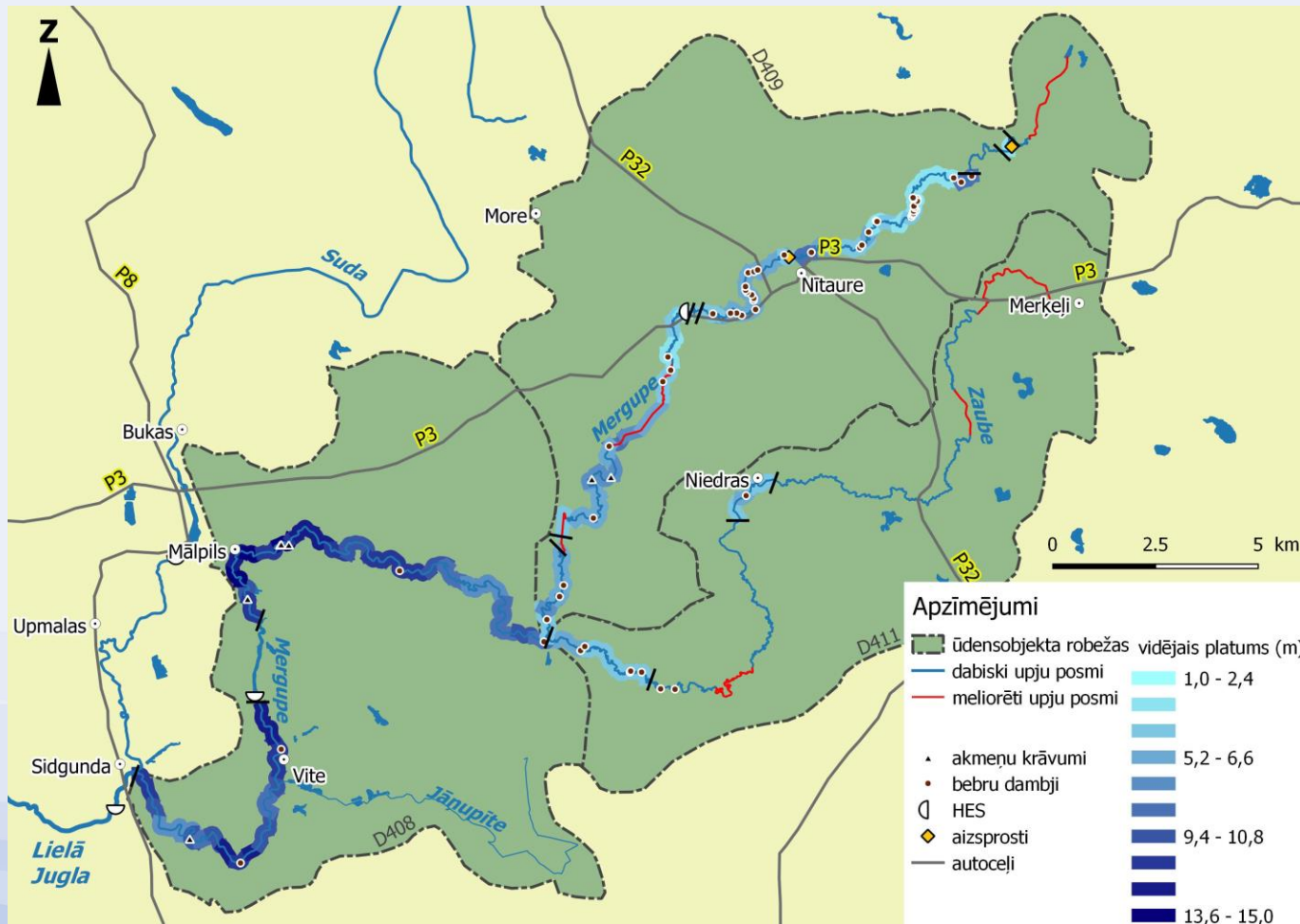
- Modificēts *Trout Habitat Score* jeb THS

Ihtiofauna:

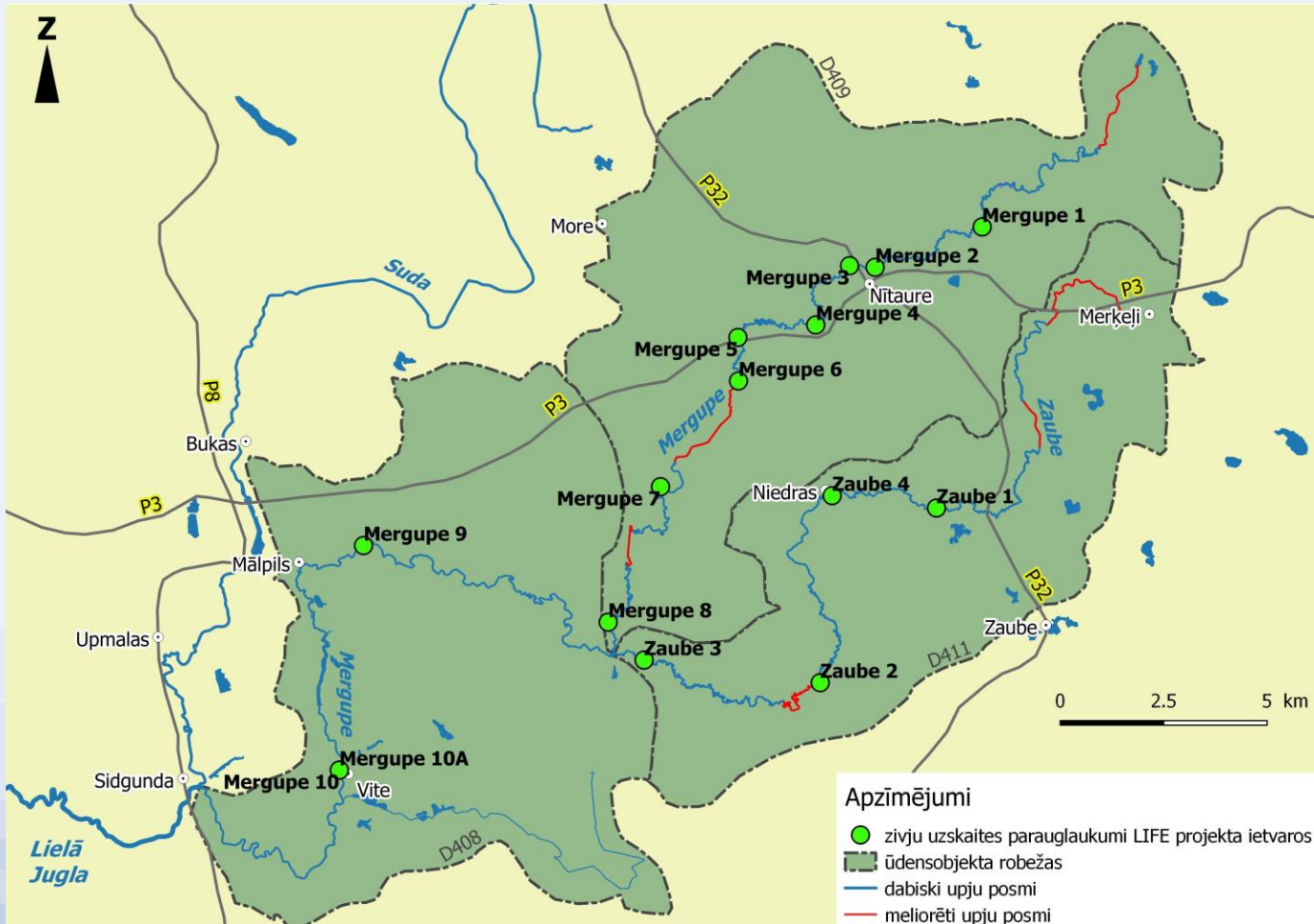
- Zivju uzskaitē ar elektrozveju

Apsektie posmi

Zivju uzskaite

Upes pārveidojumi

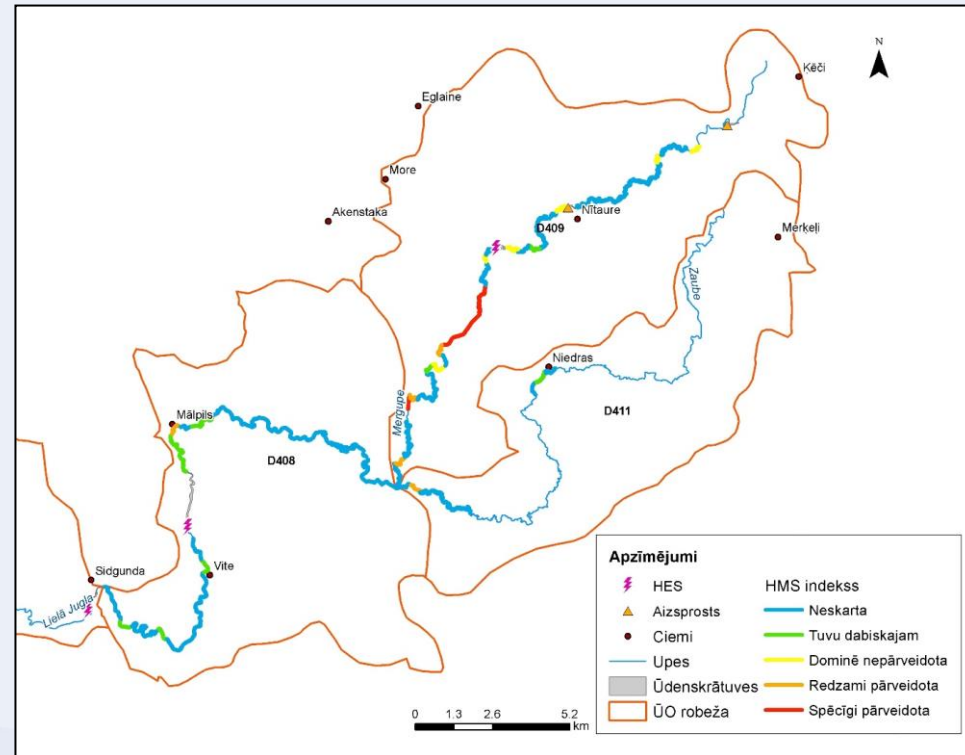
Gultnes pārveidojumu Mergupē ir salīdzinoši maz

Nozīmīgākie pārveidojumi

- Meliorācija
- Aizsprosti

Meliorētajā posmā upes gultne ir sākusi dabiskoties

Zem kādreizējām Mores dzirnavām ir acīmredzami mākslīga gultne, kas nav meliorēto posmu sarakstā.

Dabiska gultne

Upes pārveidojumi

Meliorētā posma dabiskošanās

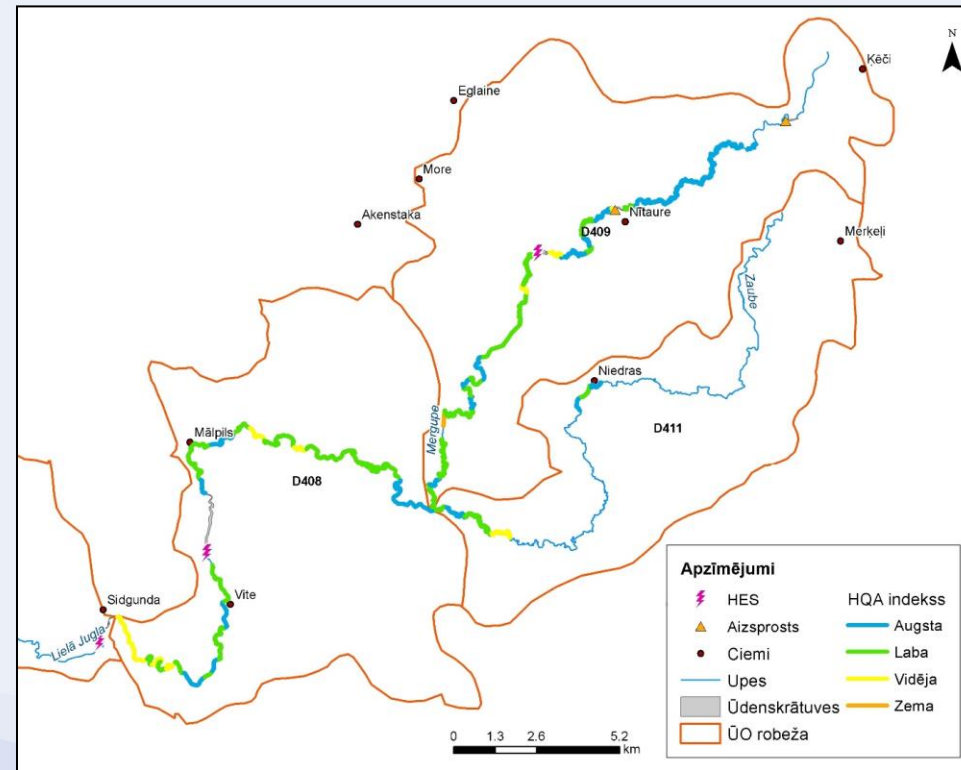
Hidromorfoloģiskā kvalitāte

Dzīvotņu kvalitātes indekss
 apliecina, ka kopumā ar upi viss ir
 kārtībā

Laba kvalitāte ir arī meliorētajā
 posmā

Garākais posms ar nepietiekamu
 kvalitāti ir lejtecē

Zema kvalitāte konstatēta tikai
 mākslīgajā posmā zem Mores
 dzirnavām

Zivju fauna

	Īpatņu blīvums (gab./100 m ²)															
	Mergupe 1	Mergupe 2	Mergupe 3	Mergupe 4	Mergupe 5	Mergupe 6	Mergupe 7	Mergupe 8	Mergupe 9	Mergupe 10	Mergupe 10A	Zaube 1	Zaube 2	Zaube 3	Zaube 4	
Akmengrauzis								3,1								
Asaris					0,7	0,6				5,3						
Ausleja			1,6			0,6							1,0			
Ālants										0,6						
Baltais sapals														0,6		
Bārdainais akmengrauzis	56,2	39,4	14,4	45,6	14,0	1,9	96,5	66,4	140,9	38,0	8,3	13,6	2,5	62,5	60,1	
Devīnadatu ctogars			1,9													
Grundulis					6,7	1,9	4,6	39,0	1,3	8,0			0,7	22,5		
Lūdaka								0,6				0,5				
Līnis										1,7						
Mailīte	50,8	72,4	64,0	31,1	46,0	75,6	12,5	37,7	103,2	128,0	33,3	6,8	1,3	58,9	13,8	
Pavīke					3,3			9,9		16,0						
Platgalve				13,9	4,0		3,0	1,0	36,7	2,0	4,2			4,0	4,0	
Rauda										15,4						
Sapals					4,0					4,6						
Strauta forele		7,1	18,3	3,4	2,9	0,5	2,9	0,6	8,5			0,5			0,7	
Vēdzele							0,8						0,8			
Zutis											4,7					
Strauta nēģis	*	*						*				*		*	*	

Zivju indekss

Upe	Parauglaukums		Indeksa vērtība	Ekoloģiskā kvalitāte
	Kods	Atrašanās vieta		
Mergupe	Mergupe 1	Augštece	0,59	Vidēja
	Mergupe 2	Nītaure, augšpus Nītaures dzirnavezera	0,68	Laba
	Mergupe 3	Lejpus Nītaures dzirnavezera	0,48	Zema
	Mergupe 4	Augšpus Krīgaļu HES pie Lejas Cimerēm	0,53	Vidēja
	Mergupe 5	Lejpus Krīgaļu HES	0,58	Vidēja
	Mergupe 6	Taisnotajā Mergupes vidustecē	0,43	Zema
	Mergupe 7	Pie kādreizējām Mores muižas dzirnavām	0,46	Zema
	Mergupe 8	Starp Autoceļu V60 un Zaubes ieteku	0,67	Laba
	Mergupe 9	Augšpus Mālpils	0,63	Vidēja
	Mergupe 10	Pie Vites dzirnavām (augšpus autoceļa V70 tilta)	0,59	Vidēja
	Mergupe 10A	Krācēs Vites dzirnavu aizsprosta paliekās	0,36	Zema
Zaube	Zaube 1	Pie Lejas Nemnaudiem	0,49	Zema
	Zaube 2	Lejpus autoceļa V60 tilta	0,27	Ļoti zema
	Zaube 3	Augšpus V73 tilta	0,57	Vidēja
	Zaube 4	Pie Niedrām	0,57	Vidēja

Mergupes zivju fauna

Kopumā atbilst citu vidēju ritrāla tipa upju ihtiofaunai

Līdztekus dabiskajiem faktoriem zivju faunu katrā vietā nosaka arī:

- Gultnes pārveidojumi
- Aizsprosti (ne tikai Mergupē)
- HES ekspluatācija

Iespējas kvalitātes palielināšanai – projekta ietvaros

Aizsprostu palieku un akmeņu
krāvumu izvākšana vai pārveidošana

“Nemelioretā meliorētā posma”
atjaunošana

Caurteku pārbūve

Ekoloģiskā caurplūduma noteikšana

Meliorētā posma dabiskošanās
veicināšana

Bebru aizsprostu un koku sagāzumu
izvākšana

Iespējas kvalitātes palielināšanai – ārpus projekta

Bebru populācijas samazināšana
(īpaši Mergupes vidustecē un
augštecē)

Zivju migrācijas nodrošināšana (ne
tikai Mergupē, bet arī Lielajā Juglā)

Aizsprostu nojaukšana (ne tikai
Mergupē, bet arī Lielajā Juglā)

Paldies par uzmanību!

www.goodwater.lv

@goodwater

@goodwater

LIFE GoodWater

goodwater

goodwater

Integrētais projekts "Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ieviešana laba virszemes ūdens stāvokļa sasniegšanai" (LIFE GOODWATER IP, LIFE18 IPE/LV/000014) ir saņēmis finansējumu no Eiropas Savienības LIFE Programmas un Latvijas vides aizsardzības fonda. www.goodwater.lv

Šī informācija atspoguļo tikai LIFE GOODWATER IP projekta partneru viedokli un Eiropas Komisijas Mazo un vidējo uzņēmumu izpildāģentūra neatbild par to kā tiek izmantota šeit paustā informācija.

